

1648

DIS Sokkelund Herred

Nyhedsbrev nr. 1/2018 19. årgang

Fra bestyrelsen

Her kommer så noget forsinket det første nyhedsbrev i 2018. Der har desværre været nogle problemer, men nu er vi på banen igen.

Selv om det lige nu er kold vinter, så er vi godt i gang med forårssæsonen i DIS Sokkelund. Og når man siger forårssæson, så siger man også generalforsamling. Husk at vi holder ordinær generalforsamling tirsdag, den 13. marts kl. 19. Dagsorden er sendt af sted til medlemmerne.

Efter generalforsamlingen holder vi orienterings- og debatmøde om en evt. sammenlægning af SSF og DIS-Danmark.

Materiale er udsendt sammen med indkaldelse til generalforsamlingen.

Husk tilmelding til sæsonafslutning den 24. april. Se nærmere sidst i nyhedsbrevet.

EE

Fra Nyhedsbrev nr. 3/2006!

Ny navnelov

Den 1. april 2006 er den nye lov om personnavne trådt i kraft. De vigtigste ændringer i forhold til den gamle lovgivning:

- efternavne, der bæres af mere end 2000 personer gives fri
- giftenavne afskaffes (navne erhvervet ved ægteskab kan fremover gives videre)

- samlevende kan tage fælles efternavn
- man kan tage efternavn tilbage til tipoldeforældregenerationen
- man kan få plejeforældres efternavn mod deres samtykke
- man kan som efternavn tage ægte patronymer og matronymer på -datter eller -søn
- mellemnavne sidestilles som hovedregel med efternavne
- mellemnavne kan fremover gives til samlever og ægtefælle
- fornavn af det modsatte køn kan tages som mellemnavn, men det kan ikke bruges som efternavn
- gebyret er afskaffet, så alle typer af navnesager er gratis
- børn, som er mindreårige, skal høre i højere grad i navnesager.

Bør tages ad notam(!):

I forbindelse med den nye navnelov er listen over forbudte fornavne blevet længere. Det er ikke tilladt at bruge pigenavne som Baselika, Bjælde, Cinus, Cirkel, Debphi, Lykkez, Frille, Ikea, Mhshed, Petit, Piel og Plaze. Drengene må ikke kaldes Bacchus, Bais, Bandito, Bimme, Pirmin og PO.

Norgeshjælpen,

- før og efter 2. verdenskrig.

Den 2. verdenskrig ramte Danmark og Norge på samme dag den 9. april 1940, men det viste sig hurtigt, at der var en væsentlig forskel på de to landes reaktion på det tyske overfald. Danskerne havde valgt kompromisets vej i modsætning til nordmændene, der valgte modstanden med de omkostninger, det medførte. Her i landet blev Norden og nordisk samarbejde et meget populært emne i dagligdagen, men især bevidstheden om, at den norske befolkning manglede tøj og madvarer resulterede i oprettelsen af forskellige hjælpearrangementer.

Danskehjælpen havde sit udspring i de norske miljøer her i landet, hvor mange norske kvinder var gift med danske mænd og boede i København. Allerede i september 1940 startedes en indsamling af tøj til krigsramte i norske byer. Denne form for indsamling blev dog hurtigt stoppet, da en dansk lov forbød videretransport af importerede varer, som netop dækkede tøj m.m.

I modsætning til Norge havde vi overskud af landbrugsvarer i Danmark. Den danske hjælp kom derfor til at fortsætte som indsamling og videreforsendelse af madvarer. I sommeren 1941 dannedes **Den Norske Damekomité**. Det uskyldige navn dæmpede tyskernes mistanke om, at det var et okkupationskritisk foretagende.

Pengene til indsamlingen kom i begyndelsen ind fra små og store indsamlinger, men allerede i marts 1942 blev **Norgesfonden** stiftet. Hjælpearbejdet blev derefter delt op i, at pengeindsamlingerne blev varetaget af Norgesfonden og indkøb og forsendelsen af madvarerne tog Damekomitéen sig af.

Ved krigens afslutning blev de 2 komitéer nedlagt, men det store arbejde med at organisere og videresende Danskehjælpen resulterede i et nært samarbejde mellem de to lande mange år efter krigen.

”Illegal mønt ønskes afleveret til afdød frihedskæmpers mor.”

Efter krigens slutning i 1945 blev der i Danmark foretaget en indsamling til fordel for Norgeshjælpen. Bidrag indkom bl.a. ved auktioner over forskellige effekter.

Til en af disse auktioner sendte en ung frihedskæmpers mor, fru Bunde, en illegal kobbermønt, som havde tilhørt hendes søn, Per Bunde, der døde i koncentrationslejren Neuengamme af lungebetændelse. Mønten fandt fru Bunde sammen med et kongemærke i sin søns tøj, der blev tilsendt hende fra lejren efter hans død, og hun skænkede den altså til fordel for *Norgeshjælpen*.

Side 1

(gå stille med dørene)

Den blev købt for 50 kr. af købmand Fr. Jakobsen i Fårevejle, og han vil nu gerne i anledning af 25 året for Danmarks befrielse give den tilbage til fru Bunde, men han kendte ikke hendes adresse.

Måske kan den illegale mønt, hvis indskrift og motiv er ”Gå stille med dørene – væggene har øren”, på foranledning af denne artikel finde tilbage til fru

Bunde, hvis søn blev taget af Gestapo efter en kamp i en Søborg-villa den 5. december 1944.

Side 2

(The walls have ears)

Berlingske Tidende 1970:

Frihedskæmpers "tys tys mønt" tilbage til hans moder.

Smuk gestus 25 år efter befrielsen.

Fru Margrethe Bunde får nu efter 25 års forløb den illegale mønt tilbage, som i sin tid tilhørte hendes søn, Per Heller Bunde, der døde i koncentrationslejren Neuengamme. Den tyske lejrlædelse returnerede mønten sammen med et kongemærke, der blev fundet i den afdødes tøj.

Som tidligere omtalt efterlyste købmand Fr. Jakobsen i Fårevejle i anledning af 25 året for befrielsen fru Bunde, der lige efter krigen skænkede mønten til en auktion til fordel for Norgeshjælpen. Købmand Jakobsen købte mønten for 100 kroner (?), men han ønskede, at den skulle gå tilbage til den afdøde frihedskæmpers mor, hvilket nu sker.

Fru Bunde og hendes mand elektromontør V. Th. Bunde*, der i øvrigt mistede en anden søn, også under krigen (han sejlede som maskinmester med et skib, der blev torpederet) fortæller, at de øvrige medlemmer af Per Heller Bundes gruppe, der slap gennem det tyske fangenskab, hvert år den 5. december mødes i deres hjem, men ingen af dem kan oplyse, hvorfra mønten stammer. Det var den 5. december 1944, at gruppen måtte overgive sig til tyskerne efter en kamp i en villa i Søborg.

Mønten, der på den ene side viser en skikkelse, der lister af sted med et par døre på ryggen og på den anden et par store ører, bærer inskriptionerne "Gå stille med dørene" og "The walls have ears", har en særlig historie, som er blevet oplyst bladet af forfatteren major O. Marcussen, der bl.a. skriver:

"I begyndelsen af september 1944 blev præget en "Tys-Mønt", som direktør Jørgensen, Hotel Nordland fik idéen til. Stemplerne blev præget i kobber og solgt til fordel for frihedsbevægelsen for 3-5 kroner stykket, og direktør Jørgensen købte et antal, som han brugte til diskret at lægge på bordet i restauranten, når gæsterne talte for åbenmundet om ting, fjenden ikke skulle høre. (Det kan dog siges, at Per Heller Bunde ikke fik mønten her.)"

**Ann Stahnke, datter af Margrethe og V. Th. Bunde og bror til Per Heller Bunde, har sendt mig 2 klip med relation til Norgeshjælpen.*

JB

Et eksempel på nordmændenes taknemmelighed efter krigen!

Norgeshjælpen og andre tilsvarende aktiviteters betydning for det norske folk kom tydelig frem i slutningen af den 2. verdenskrig og årene derefter. I denne forbindelse er det naturligt at komme med en lille beretning om netop dette emne, som jeg personlig oplevede i sommeren 1949.

Vi - ca. halvdelen af studenterne ved Maribo Gymnasium - besluttede i foråret 1949, at vi efter studentereksamenen hellere ville holde en ferie i Norge end bruge pengene til de traditionelle studenterfester.

Som aftalt startede vi den 30. juni på turen til de norske fjelde, søer og skove. Turen gik gnidningsløst og under hyggelige omstændigheder nåede vi bl.a. Bergen, hvor vi i modsætning til rygterne kun oplevede solskin. En dag i denne dejlige by på vestlandet gik vi i forbindelse med en rundtur i byen ind på jernbanerestauranten for at få lidt at drikke. Det blev kun til sodavand, og vi snakkede og hyggede os vældigt. Pludselig kommer servitricen hen til vort bord og siger, at en af restaurantens gæster ville betale for vore drikkevarer. Efter lidt snak svarede vi, at det syntes vi ikke, vi kunne tage imod. Lidt senere kom servitricen tilbage og fortalte, at gæsten insisterede på at betale regningen, og at han i øvrigt var blind. Jeg gik derfor over til den pågældende

gæsts bord og takkede for tilbuddet. Jeg spurgte samtidig om grunden til hans venlighed og fik svaret: *"Det skyldes alene den modtagelse, vi fik på turen med de hvide busser gennem Danmark. Det glemmer jeg aldrig. Det var overvældende efter årene i Tyskland."*

John Bils

Hvad var de hvide busser?

De Hvide Busser i Tyskland. Foto: Pontoppidan Sørensen.

De Hvide Busser var hvidmalede rutebiler, busser m.m., som hentede danske og norske fanger hjem fra tyske kz-lejre. Det var flere tusinde fanger, der blev evakueret fra lejrene i de sidste måneder af 2. verdenskrig.

Den storstilede operation er også kendt som "Bernadotte-aktionen", fordi Grev Folke Bernadotte, som var vicepræsident i Svensk Røde Kors, spillede en afgørende rolle. Danske Hvide Busser og danske myndigheder deltog også i evakueringen. Det lyder umiddelbart mærkeligt, fordi Sverige var et neutralt land, og Danmark var besat af Tyskland. Men Danmark havde helt specielle forhold i det tysk-besatte Europa.